

1. Загальна інформація

Назва факультету

Медичний факультет № 1

Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)

22 Охорона здоров'я,
222 Медицина, другий (магістерський) рівень вищої освіти,
денна форма

Навчальний рік

2022-2023

Назва дисципліни, код
(електронна адреса на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького)

Виробнича лікарська практика в хірургічному відділенні
поліклініки

Кафедра (назва, адреса, телефон, e-mail)

Кафедра хірургії № 1
79013, м. Львів, вул. Некрасова, 4, тел.: +380 (322) 786383,
kaf_surgery_1@meduniv.lviv.ua
д.мед.н., професор Лукавецький Олександр Васильович
kaf_surgery_1@meduniv.lviv.ua

Керівник кафедри
(контактний e-mail)

5-й

Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)

Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)

10-й

Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/вибіркова)

Обов'язкова

Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)

д.мед.н., професор Лукавецький Олександр Васильович,
к.мед.н., доцент Дутка Яромир Романович
jagomug_d@i.ua

Erasmus так/ні (доступність дисципліни для студентів у рамках програми Erasmus+)

Особа, відповідальна за силабус (особа, якій слід надавати коментарі стосовно силабуса, контактний e-mail)

Завуч, к.мед.н., доцент Баб'як Т.Є.
kaf_surgery_1@meduniv.lviv.ua

Кількість кредитів ECTS

1,5

Кількість годин (лекції/практичні заняття/самостійна робота студентів)

20 / 25

Мова навчання

українська

Інформація про консультації

Консультації проводяться відповідно до графіка консультацій затвердженого завідувачем кафедри

Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази, бюро... (у разі потреби)

м. Львів, вул. Некрасова, 4, тел.: +380 (322) 786383,
kaf_surgery_1@meduniv.lviv.ua

2. Коротка анотація до курсу

Виробнича лікарська практика в хірургічному відділенні поліклініки студентів 5-го курсу в обсязі професійних обов'язків лікаря-хірурга проводиться впродовж 1 тижня хірургічному відділенні. Головне завдання виробничої практики – це закріплення знань та умінь в умовах майбутньої професійної діяльності, які отримані в процесі вивчення основних теоретичних та клінічних дисциплін. За час виробничої практики в хірургічному відділенні поліклініки студенти повинні вивчити специфіку і методи роботи лікаря-хірурга та вузьких спеціалістів хірургічного профілю, набути практичного досвіду у таких напрямках майбутньої професійної діяльності: ведення хворих з хірургічними захворюваннями; амбулаторного лікування в поліклініці, надання їм невідкладної допомоги; ранньої діагностики різних хірургічних захворювань з використанням всіх доступних в лікарні методів обстеження; реабілітації хворих з широким використанням всіх реабілітаційних заходів; відбір хворих для санаторно-курортного лікування; вирішення питань експертизи тимчасової непрацездатності; ведення медичної документації лікарем-хірургом та іншими фахівцями хірургічного профілю; планування роботи, обліку і аналізу захворюваності та ефективності роботи лікаря; пропаганди санітарно-гігієнічних знань та принципів здорового способу життя серед населення. Кожний студент під час виробничої практики закріплюється за лікарем-хірургом або іншим фахівцем хірургічного профілю хірургічного відділення поліклініки, проводить разом з лікарем прийом хворих, бере участь та самостійно проводить під контролем лікаря інтервенції та планові та ургентні хірургічні втручання. Під час госпіталізації проводиться опитування, огляд хворих, призначається і здійснюється комплексне лікування (в т. ч. хірургічні інтервенції), оформляється медична документація: рецепти, лікарняні листки, скерування на різні дослідження та консультації спеціалістів, посильні листи на МСЕК тощо. Вирішуються питання експертизи непрацездатності. Студент супроводжує хворого та приймає активну участь у проведенні хірургічних маніпуляцій та операцій. За необхідності додаткових обстежень хворого в лабораторії, кабінетах функціональної діагностики або рентгенологічного дослідження, проведення консультацій суміжних спеціалістів студент супроводжує хворого та приймає активну участь у проведенні певного дослідження. Під час роботи в стаціонарі студент повинен оволодіти принципами динамічного спостереження за хворим.

3. Мета і цілі курсу

1. Мета вивчення «Лікарська практика в хірургічному відділенні поліклініки»: фахова підготовка студентів, які навчаються спеціальністю «Медицина», формування і розвиток їхньої компетенції у галузі надання медичної допомоги в умовах хірургічного відділення стаціонару, яка спрямована на отримання необхідного обсягу теоретичних знань, набуття практичних навичок у сфері охорони здоров'я. Виробнича практика передбачає: вивчення студентами і закріплення практичних навичок в межах цілей, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівця другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина» - проводити опитування та фізикальне обстеження хворих та аналізувати результати; планувати схему обстеження залежно від особливостей клінічного перебігу захворювання; аналізувати результати лабораторних та інструментальних методів дослідження; визначити провідні патологічні симптоми і синдроми при найбільш поширених хірургічних захворюваннях; проводити диференційну діагностику та ставити попередній діагноз найбільш поширених хірургічних захворювань; трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених захворювань; брати участь у наданні невідкладної медичної допомоги при ургентних станах; виконувати необхідні медичні маніпуляції; засвоїти знання морально-деонтологічних принципів медичного фахівця та принципів фахової субординації у клініці.

Завданням практики є закріплення знань і умінь, отриманих при вивченні основних клінічних і теоретичних дисциплін (збір анамнезу та обстеження хворого, встановлення клінічного діагнозу, призначення лікування) і подальше вдосконалення практичних навичок, ознайомлення з організацією лікувальної справи та умовами роботи лікаря поліклініки.

2. Цілі навчання: проводити опитування і фізикальне обстеження хворих та аналізувати їх результати в клініці хірургічних хвороб; визначити провідні патологічні симптоми і синдроми при найбільш поширених хірургічних захворюваннях; проводити диференційну діагностику та встановлювати попередній діагноз основних хірургічних захворювань; проводити аналіз та інтерпретацію результатів основних лабораторних, інструментальних та рентгенологічних методів дослідження в умовах поліклініки; визначити тактику лікування основних хірургічних хвороб; засвоїти основні обов'язки та професійні дії лікаря-хірурга під час роботи у хірургічному відділенні поліклініки; надавати невідкладну допомогу при невідкладних станах при хірургічних захворюваннях; вміти застосовувати принципи етики та деонтології у практиці лікаря-хірурга хірургічного відділення поліклініки.

Компетентності та результати навчання, формування яких забезпечує вивчення дисципліни (загальні і спеціальні компетентності).

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обгрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність спілкуватись іноземною мовою.
11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні):

1. Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень і оцінки їх результатів.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.
5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
9. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
10. Навички надання екстреної медичної допомоги.
11. Навички виконання медичних маніпуляцій.
12. Здатність до проведення профілактичних заходів.
13. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
14. Здатність до ведення медичної документації.

Інтегральні компетенції

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

4. Пререквізити курсу

Для успішного навчання та опанування компетентностями з даної дисципліни доцільним є отримання знань з таких дисциплін як: анатомія людини, гістологія, топографічна анатомія та оперативна хірургія, нормальна та патологічна фізіологія, біохімія, деонтологія в медицині, соціальна медицина, громадське здоров'я, догляд за хворими, внутрішні хвороби, лабораторна клінічна діагностика, загальна хірургія, хірургія.

5. Програмні результати навчання

Список результатів навчання

Код результату навчання	Зміст результату навчання	Посилання на код матриці компетентностей
<i>Код створюється при заповненні силабусу (категорія: Зн-знання, Ум-уміння, К-компетентності, АВ – автономність та відповідальність)</i>	Результати навчання визначають, що студент повинен знати, розуміти та вміти виконувати, після завершення вивчення дисципліни. Результати навчання впливають із заданих цілей навчання. Для зарахування дисципліни необхідно підтвердити досягнення кожного результату навчання.	Символ коду Програмного результату навчання у Стандарті вищої освіти

<i>Зн-1</i>	Знати організаційну структуру стаціонару та окремих його підрозділів, хірургічного відділення, а також документацію МОЗ України, що регламентує роботу і функції стаціонару	<i>П - 23</i>
<i>Зн-2</i>	Знати принципи госпіталізації хворих спеціалістами хірургічного профілю, навички ведення необхідної документації лікарями стаціонарного відділення	<i>П - 2, 3, 23</i>
<i>Зн-3</i>	Знати правила проведення динамічного спостереження за хворими, можливості надання медичної допомоги в умовах стаціонару	<i>П - 2, 3, 23</i>
<i>Зн-4</i>	Знати основні принципи організації надання невідкладної хірургічної допомоги в Україні, основи законодавства України з охорони здоров'я.	<i>П - 7, 23</i>
<i>Зн-5</i>	Знати прояви, чинники ризику, принципи лікування основних найбільш поширених хірургічних захворювань з метою їх раннього виявлення та своєчасного надання необхідної допомоги	<i>П - 7, 23</i>
<i>Зн-6</i>	Знати психологічні, деонтологічні аспекти діяльності лікаря-хірурга стаціонару та особливості спілкування лікаря хірургічного профілю з пацієнтом та його родиною	<i>П - 2, 3, 7, 23, 24</i>
<i>Зн-7</i>	Знати особливості комплексного лікування та принципи надання стаціонарної допомоги хірургічним хворим і травмованим	<i>П - 2, 3, 7, 23</i>
<i>Ум-1</i>	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, та синтезу	<i>ПР-23</i>
<i>Ум-2</i>	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	<i>ПР-23</i>
<i>Ум-3</i>	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	<i>ПР-23</i>
<i>Ум-4</i>	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	<i>ПР-23</i>
<i>Ум-5</i>	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	<i>ПР-23</i>
<i>Ум-6</i>	Вміння вирішувати медико-соціальні проблеми хірургічного хворого та його родини	<i>ПР-2, 3, 7, 23</i>
<i>Ум-7</i>	Вміння визначати критерії оцінки життєдіяльності, ефективності, доречності скринінгових програм.	<i>ПР-2, 3, 7, 23</i>
<i>Ум-8</i>	Вміння призначати та інтерпретувати методи лабораторної, інструментальної, функціональної діагностики захворювань, що використовуються в умовах стаціонару	<i>ПР-2, 3, 7, 23</i>
<i>Ум-9</i>	Вміння призначати та проводити в умовах хірургічного стаціонару інвазивні хірургічні інтервенції хворим і травмованим	<i>ПР-2, 3, 7, 23 – це малоінвазивні в умовах поліклініки</i>
<i>Ум-10</i>	Вміння проводити експертизу тимчасової непрацездатності	<i>ПР-2, 3, 7, 23</i>
<i>Ум-11</i>	Вміння аналізувати критерії груп інвалідності	<i>ПР-2, 3, 7, 23</i>
<i>К-1</i>	Спроможність ведення нормативної медичної документації.	<i>ПР-23</i>
<i>К-2</i>	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	<i>ПР-23</i>
<i>АВ-1</i>	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	<i>ПР-23</i>
<i>АВ-2</i>	Здатність реалізовувати свої права та виконувати обов'язки.	<i>ПР-23</i>
<i>АВ-3</i>	Здатність захищати свої права та законні інтереси.	<i>ПР-23</i>

6. Формат і обсяг курсу				
Формат курсу (вказіть очний, або заочний)		Очний		
Вид занять		Кількість годин		Кількість груп
Практичні		20		19
Самостійна робота студентів		25		19
7. Тематика та зміст курсу				
Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладач
П-1 (практичне заняття 1)	Принципи організації надання планової і невідкладної хірургічної допомоги хворим і травмованим в амбулаторних умовах. Амбулаторний прийом хірургічних хворих і травмованих. Проведення опитування та фізикального обстеження пацієнтів. Заповнення медичної карти амбулаторного хворого (форма №25/0). Визначення об'єму додаткових досліджень, оцінка їх результатів. Встановлення попереднього діагнозу. Визначення тактики подальшого лікування, реабілітації, профілактики. Триводий прогноз.	Огляд пацієнтів хірургом в хірургічному відділенні поліклініки. Надання невідкладної й планової допомоги й складання плану обстеження пацієнтів. Симптоми і синдроми в клініці основних невідкладних і планових хірургічних захворювань. Питання етики та деонтології у практичній діяльності лікаря хірургічного відділення поліклініки.	Зн-1, Зн-5, Зн-6, Зн-7, Ум-1, Ум-2, Ум-3, Ум-4, Ум-5, Ум-8, Ум-9, Ум-10, Ум-11, , АВ-1, АВ-3	к.мед.н., доцент Дутка Я.Р., к.мед.н., асистент П.М. Попик
П-2 (практичне заняття 2)	Організація роботи кабінету лікаря-хірурга поліклініки. Хірургічна патологія органів грудної клітки та	Необхідний мінімум проведення лабораторних обстежень при основних захворюваннях в невідкладній хірургії у	Зн-1, Зн-2, Зн-3, Зн-4, Зн-6, Зн-7, Ум-1, Ум-3, Ум-4, Ум-5, Ум-6, Ум-10, Ум-11	к.мед.н., доцент Дутка Я.Р., к.мед.н., асистент П.М. Попик

	<p>черевної порожнини. Тупа травма жиота, політравма. Диференційна діагностика “гострого живота” в амбулаторно-поліклінічних умовах. Неускладнені та ускладнені вентральні грижі. Покази до госпіталізації хірургічних хворих. Ангіологічна патологія в амбулаторно-поліклінічних умовах. Інтерпретація даних лабораторних та інструментальних досліджень.</p>	<p>приймальному відділенні лікарні згідно клінічного протоколу, затвердженого наказом МОЗ України №271 від 13.06.2005. Методи лабораторних досліджень в пацієнтів з основними невідкладними і хірургічними захворюваннями: гострий апендицит, гострий холецистит з ускладненнями, панкреатит, ускладнена й грижа, ускладнення виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки, мезентерійний тромбоз, кишкова непрохідність, перитоніт. Інтерпретація отриманих результатів аналізів. Лікувальна тактика. Показання й особливості проведення оперативних втручань в ургентній хірургії.</p>		
<p>П-3 (практичне заняття 3)</p>	<p>Гострі гнійні хірургічні захворювання м'яких тканин, кісток і суглобів. Панарицій, флегмони кисті та стопи. Мастити. Бешиха. Діагностика і лікування захворювань прямої кишки. Урологічна</p>	<p>Необхідний мінімум проведення інструментальної апаратної діагностики при основних захворюваннях в невідкладній хірургії у відділенні поліклініки відповідно до опрацьованих маршрутів (наказ</p>	<p>Зн-1, Зн-2, Зн-3, Зн-4, Зн-5, Зн-7, Ум-1, Ум-2, Ум-3, Ум-4, Ум-5, Ум-6, Ум-7, Ум-9, Ум-10, Ум-11, АВ-1, АВ-2, АВ-3</p>	<p>к.мед.н., доцент Дутка Я.Р., к.мед.н., асистент П.М. Попик</p>

	патологія, особливості амбулаторного лікування. Реабілітація та відновне лікування в амбулаторно-поліклінічних умовах.	МОЗ України №271 від 13.06.2005). Методи апаратних та інструментальних обстежень пацієнтів з основними плановими хірургічними захворюваннями: судинна патологія Інтерпретація отриманих результатів обстежень.		
П-4 (практичне заняття 4)	Травма і травматизм. Організація роботи лжаря-травматолога поліклініки. Особливості амбулаторної тактики при ізольованих пошкодженнях та політравмі. Патологія опорно-рухового апарату, методи діагностики і лікування. Робота в кабінеті невідкладної допомоги поліклініки: огляд хворого, визначення синдромів та наявності невідкладних станів. Реабілітація травмованих.	Лікування хворих з патологією опорно рухового апарату. Показання до операційного втручання. Імобілізація. Вибір методу імобілізації при травмах. Підготовка хворих до проведення операційного втручання.	Зн-1, Зн-2, Зн-3, Зн-4, Зн-5, Зн-6, Зн-7, Ум-1, Ум-2, Ум-3, Ум-4, Ум-5, Ум-6, Ум-7, Ум-9, Ум-10, Ум-11, АВ-1, АВ-2, АВ-3	к.мед.н., доцент Дутка Я.Р., к.мед.н., асистент П.М. Попик
<i>Необхідно представити систему організації занять, використання інтерактивних методів</i>				

навчальні технології, що використовуються для передачі та засвоєння знань, умінь і навичок.

8. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку точного засвоєння студентами навчального матеріалу (необхідно описати форми проведення по контролю під час навчальних занять). Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Остаточна оцінка за поточну навчальну діяльність виставляється за 4-ри бальною (національною) шкалою

Код результату навчання	Код виду занять	Спосіб верифікації результатів навчання	Критерії зарахування
		<i>Поле визначає методи та технології оцінювання знань студентів, а саме — перелік усіх видів робіт, що зобов'язаний виконати студент на занятті та критерії їх оцінювання. Наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану лабораторну роботу, демонстрація практичної навички, тощо. Кожен Метод оцінювання має бути описаний окремо.</i>	
<i>Зн - 1-7, Ум - 1-11, К - 1-2, АВ - 1-3</i>	<i>П - 1-5, СРС - 1-3</i>	Відвідування практичних занять. Виконання письмових завдань до теми (тестові завдання, запитання для самоконтролю, задачі). Написання проектів процесуальних документів. Участь у дискусіях, обговоренні питань, винесених на самостійне опрацювання	Для зарахування вивчення дисципліни необхідно: <ul style="list-style-type: none"> • повне виконання вимог навчальної програми; • коректне розв'язання завдань під час аудиторної роботи.
Підсумковий контроль			
Загальна система оцінювання	Участь у роботі впродовж семестру/ диференційований залік – 60%/40% за 200-бальною шкалою		
Шкали оцінювання	традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS		
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент відвідав усі практичні заняття і отримав не менше, ніж 120 балів за поточну успішність		
Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування	
Залік	Мають бути зараховані усі теми, винесені на поточний контроль. Оцінки з 4-ри бальної шкали конвертуються у бали за багатобальною шкалою відповідно до Положення «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів»		<i>Максимальна кількість балів за поточне навчання – 120. Мінімальна кількість балів за поточне навчання – 72.</i>

Критерії оцінювання екзамену/ диференційованого заліку		
Диференційований залік	<i>У цьому полі необхідно описати порядок і методику проведення підсумкового контролю / усіх його етапів</i>	<i>Потрібно визначити у балах критерії оцінювання для кожного конкретного етапу підсумкового контролю</i>
<p>Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до диференційованого заліку становить 120 балів.</p> <p>Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до диференційованого заліку становить 72 бали.</p>		

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою підчас вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 120}{5}$$

Критерії оцінювання об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту/ Комплексу практично-орієнтованого екзамену Магістерської роботи

9. Політика курсу

Вказуються політики академічної доброчесності, специфічні політики програми, що мають значення для курсу

Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Джерела підготовки: джерельна база може надаватись викладачем виключно в освітніх цілях без права передачі її третім особам. Студенти заохочуються до використання і іншої літератури, якої не передбачено у списку рекомендованої.

10. Література

Основна:

1. Загальна хірургія: підручник / за ред. проф.: Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова, В. О. Шідловського. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 344 с.
2. Практичні навички з оперативної хірургії: Навч. посіб. / Ю.Т. Ахтемійчук, В.П. Пішак, О.М. Слободян, О.В. Цигикало. — Чернівці: Місто, 2005. — 152 с.
3. Посібник з еталонів техніки лікарських маніпуляцій і практичних навичок із загальної хірургії / В.В. Скиба, В.В. Поканевич, О.В. Іванько, А.С. Карпенко, С.Й. Хмельницький, В.Я. Стадник, А.К. Петров; Акад. наук Вищ. шк. України, Київ. мед. ун-т УАНМ. — К., 2007. — 141 с.
4. Вергун А. Р. Поліетіологічні поєднані ураження нігтя: аналіз клінічних спостережень та особливостей амбулаторного хірургічного лікування. // Acta Medica Leopoliensia., № 1., т. 11., 2005., С.64-66;
5. Хірургічні хвороби: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Я.С. Березницький, О.А. Вільцанюк, М.Д. Желіба та ін.; за ред. П.Д. Фоміна, Я.С. Березницького. — 2-е вид., випр., «Медицина», 2017. – 408 с.
6. Методика обстеження хірургічного хворого / Під ред. М. О. Ляпіса. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 168 с.
7. Симптоми і синдроми у хірургії: навч. посіб. / І. Д. Герич, С. Д. Хімич, А. С. Барвінська та ін.; за ред. І. Д. Герича, С. Д. Хімича. – К.: ВСВ «Медицина», 2016. – 304 с.
8. Хірургічна гастроентерологія: Навчальний посібник / М.П. Павловський, Н.І. Бойко, С.М.

Чуклін та ін. – Львів: «Кварт», 2010. – 432 с.

9. Калинин О.Г., Килимниченко О.И. Травматическая болезнь. Анестезиология: В 5 томах / Под ред. чл.корр. В.И. Черния и проф. Р.И. Новиковой. - К.: Здоров'я, 2004. - Т. 3: Интенсивная терапия при неотложных состояниях. – С. 81-99.
10. Методика обстеження хірургічного хворого / під ред. М.О. Ляпіса. Тернопіль, 2000.
11. Медико-соціальна експертиза і реабілітація. – Склярів Є.Я., Мартинюк І.О., Бевз В.П., 2004. – 61с.
12. Поліклінічна справа і сімейний лікар /За ред. Є. Я. Склярова, І. О. Мартинюка, Б. Б. Лемішка/. – К.: Здоров'я, 2003.
13. “Хірургія” – Збірник нормативних документів. Київ МНІАЦ медичної статистики МВЦ “Медінформ”, 2006. – 524 с.
14. Черенко М.П., Ваврик Ж.М. Загальна хірургія // Київ, "Здоров'я", 2004.
15. David N. Gilbert et all. The 2002 Edition of the Sanford Guide to Antimicrobial Therapy. – 2002.
16. Lin Y.C, Su H.Y. A surgical approach to ingrown nail: partial matricectomy using CO2 laser. // Dermatol Surg 2002 Jul; 28(7):578-580.
17. Serour F. Recurrent ingrown big toenails are efficiently treated by CO2 laser. // Dermatol Surg 2002 Jun; 28(6):509-512.
18. Takahashi M, Narisawa Y. Radical surgery for ingrown nails by partial resection of the nail plate and matrix using a carbon dioxide laser. // J Cutan Laser Ther 2000 Mar; 2(1):21-25.
19. Fakhry SM, Brownstein MR, Watts DD, et al. Relatively short diagnostic delays (8 hours) produce morbidity and mortality in blunt small bowel injury): an analysis of time to operative intervention in 198 patients from a multi-centre experience. J Trauma 2000;48:408–15.
20. Zuber T.J. Ingrown toenail removal. // Am. Fam. Physician 2002 Jun 15;65(12):2547-2552.

Додаткова:

1. Вергун А. Р. Травматичні ушкодження нігтя, сторонні тіла нігтьового ложа та піднігтьові гематоми: аналіз клінічних спостережень і методів амбулаторного хірургічного лікування. // Практична медицина., № 3, том 10, 2004., С. 32-35.
2. Вергун А. Р. Тестові завдання для контролю знань з амбулаторної хірургії студентів VI курсу медичного факультету, що навчаються за програмою “Поліклінічна справа і сімейний лікар”. // Львів., “СаЮл”, 2005., 52 с.
3. Калинин О.Г. Особенности инфузионотрансфузионной терапии у пострадавших с переломами таза / О.Г. Калинин, Е.П. Курапов, А.О. Калинин, Е.И. Гридасова, В.Н. Кузь // Біль, знеболювання і інтенсивна терапія. - 2007. - № 3 (Д). - С. 61-62.
4. Методичні рекомендації з організації роботи дільничних терапевтів та сімейних лікарів і превентивної медицини / Є.Я. Склярів, І.О. Мартинюк, В.П. Бевз та ін. – Львів, 2004. – 46 с.
5. Організація роботи дільничних терапевтів та сімейних лікарів і превентивної терапії. – Склярів Є.Я., Мартинюк І.О., Бевз В.П., Громнацька Н.М., Кобрин Т.І., Шалько І.В., 2004. – 45 с.

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

12. Додаткова інформація

Вся інша інформація, важлива для студента, яка не включена до стандартного опису, наприклад, контактні дані відповідального за освітній процес на кафедрі, інформацію про науковий гурток кафедри, інформацію про маршрути заняття, інформація про необхідність оснастити себе власним забезпеченням з охорони праці; інформація про місце проведення занять; посилання на сторінки веб-сайту / кафедри, тощо.

Укладач силабуса

Дутка Я.Р., к.мед.н., доцент

Попик П.М., к.мед.н., асистент

Завідувач кафедри хірургії № 1

Лукавецький О.В., д.мед.н., професор